

Per fi les esquerdes

«El trencament al TC i el PSOE aterrant a la realitat del conflicte polític indiquen que, tal vegada, hàgim entrat en un canvi de rasant»

Els dirigents d'Esquerra Republicana de Catalunya, estiguin o no immersos en la negociació per investir Pedro Sánchez (<https://www.naciodigital.cat/noticia/191931/erc/no/te/prensa/acordar/investidura>), haurien d'estar curats ja d'espants després del que han vist els darrers deu anys en forma de fracàs del procés de reforma estatutària i de repressió per haver intentat convertir Catalunya en república. Tant en una batalla com en l'altra, els socialistes han estat un actor determinant, un adversari amb tots els ets i uts. Amb una intensitat menor que el PP a l'hora de negar la personalitat nacional de Catalunya i vetar pel diàleg s'han negat, però, a actuar com a agent de solució. Ja d'entrada, el PSOE va voler retallar l'Estatut aprovat al Parlament pel PSC i la resta de grups de tradició catalanista, i anys després va pactar amb Rajoy la resposta al procés en forma de querelles i aplicació del 155. Ni Zapatero en la seva fase final, ni Rubalcaba després, ni Sánchez en les seves diferents versions han volgut escoltar el que reclamaven una majoria de catalans.

Aquesta setmana han passat, però, dues coses importants. No són definitives ni per tirar coets, però sí significatives i potser indicàries. En primer lloc, s'ha fet evident, a la reunió de dijous al Congrés que es tornarà a produir dimarts, que el PSOE comença a aterrar a la realitat (<https://www.naciodigital.cat/noticia/191900/gestos/psoe/no/mouen/encara/erc/no?rlc=p1>). Aterrar a la realitat és el que ja va fer ERC assumint que, d'entrada i encara que sigui a canvi d'una investidura, el PSOE no acceptarà un referèndum a Catalunya. Si vols negociar-hi toca resignar-se a què això és així -al màxim que es pot aspirar d'entrada és a no haver de tirar a les escombraries el programa de màxims- i si no es vol assumir -que també és lícit- s'opta per la via de la CUP rebutjant qualsevol diàleg (<https://www.naciodigital.cat/noticia/191451/cup/soste/no/es/pot/facilitar/investidura/sanchez/sense/amnistia/autodeterminacio>).

Aterrar a la realitat és, en el cas dels socialistes espanyols, assumir que som davant d'un problema de sobirania, un problema polític i no laboral o mediambiental, tal com admetien al seu comunicat. És en aquest sentit important, com ho va ser també la cimera de Pedralbes presidida per una reunió entre Sánchez i Torra, que es reconegui el marc. I el marc és un conflicte polític que no trobarà solució en la repressió.

Una repressió que ha passat fins ara per actuacions policials usant la força i, sobretot, pels tribunals. La maquinària s'ha posat en marxa i aquests dos darrers anys s'ha greixat molt. Si Sánchez la vol frenar, com seria lògic que fes si pretén una governabilitat que se sostingui en els comuns i ERC, no ho tindrà fàcil. Les 100.000 bales de goma (<https://www.naciodigital.cat/noticia/191984/policia/espanyola/envia/100000/bales/goma/pels/seus/antidisturbis/catalunya>) que la policia espanyola ha adquirit pels seus antiavalots a Catalunya són la darrera prova d'aquesta dificultat per contenir la inèrcia d'uns poders que no han revisat la vella pulsó autoritària.

En aquesta carpeta, han estat protagonistes aquests dies el Tribunal de Comptes citant el govern de Puigdemont i Junqueras (<https://www.naciodigital.cat/noticia/191839/tribunal/comptes/cita/puigdemont/seu/govern/despesos/1-o>) per fer-los pagar la malversació sentenciada pel Suprem, el TSJC prohibint que s'obrin noves delegacions (<https://www.naciodigital.cat/noticia/191778/tsjc/suspen/cautelament/creacio/noves/ambaixades/catalanes>) de la Generalitat, i el Tribunal Constitucional rebutjant el recurs contra la presó preventiva

(<https://www.naciodigital.cat/noticia/191849/tc/dividit/avala/preso/provisional/junqueras>) d'Oriol Junqueras.

Però si és rellevant que el PSOE accepti (veurem si en un últim gir) de nou el marc del "conflicte polític", encara ho és més el que ha passat al Tribunal Constitucional. En la votació sobre la situació del líder d'ERC, els seus advocats sembla que han fet, de forma discreta però efectiva, diana en els plantejaments. Tres dels dotze magistrats van discrepar de la majoria i presentaran vots particulars contra la decisió de no esmenar el Suprem, i un quart hi està a favor però va fer un vot particular concurrent en tenir un criteri diferent. És normal que al TC els seus jutges discrepin més enllà de si pertanyen al bloc conservador o progressista. Passa, però, que fins ara això era inèdit en els assumptes -que no han estat pocs- relacionats amb el procés.

Després del sainet de l'Estatut, amb divisions, canvis de bàndols i filtracions constants, i que el Tribunal es renovés, els magistrats, presidits aleshores per Francisco Pérez de los Cobos, es van conjurar -en sincronia amb el PSOE i el PP- per afrontar des de la unitat (amb unanimitat doncs) la resposta al procés català. Però passa que el clima polític s'ha estovat -l'aritmètica obliga si Ciutadans no fa un cop de cap que, per ara, no sembla estar-se gestant- i que alguns jutges han anat massa enllà en el seu zel a l'hora de limitar drets bàsics i garanties. L'estat de dret ha quedat en suspens massa vegades i de forma massa descarada i, al TC, no tothom sembla disposat a espatllar-se la biografia. I això ha causat molta preocupació en els sectors més durs i molta expectativa en els que, a Catalunya però també a Madrid, busquen bombones d'oxigen.

Que passi això al més alt tribunal espanyol mentre es gestiona el ?conflicte polític? pot tenir, a més, dues conseqüències pràctiques: per una banda, que en les instàncies inferiors s'estengui, entre els magistrats i fiscals més progressistes o senzillament garantistes, la discrepància a l'hora d'arrambar amb tot i sense manies; i de l'altra, que això alimenti encara els revessos que, en instàncies judicials comunitàries o d'altres països (<https://www.naciodigital.cat/noticia/191874/quin/recoregut/poden/tenir/europa/vots/particulars/tc/sobre/junqueras>), ja ha rebut la justícia espanyola. Tal vegada aquesta setmana hàgim entrat en un canvi de rasant que veurem fins on ens porta. Les esquerdes al mur de formigó en poden ser un senyal.